

แนวทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย

Guidelines for Economic and Social Change in Nong Khai Province

ไชยพร สมานมิตร

Chaiporn Samanmit

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: scott.2525@yahoo.com

Received: 16 September 2025; Revised: 27 September 2025; Accepted: 27 September 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม และ (3) เพื่อศึกษาแนวทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 – 60 ปี ในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย จำนวน 400 คน และกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ตัวแทนภาครัฐและตัวแทนภาคเอกชน จำนวน 10 คน สถิติที่ใช้สถิติการแจกแจงความถี่ และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับ ประกอบการอภิปรายผล และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า : (1) สภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.01$ S.D.=0.75) (2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยภายใน (X2) ปัจจัยภายนอก (X1) และปัจจัยระหว่างประเทศ (X4) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .240 .193 และ .003 ตามลำดับ และ (3) จำเป็นจะต้องมีนโยบายการจัดทำแผนทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นระบบให้มีการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย จัดทำนโยบายแผนพัฒนาทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม และมีการส่งเสริมทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมจัดตั้งกองทุนต่าง ๆ ไว้ในเวลาฉุกเฉินและมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีให้ครอบคลุมในการบริการแบบครบวงจรอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: แนวทางการเปลี่ยนแปลง, เศรษฐกิจ, สังคม

Abstract

This research article aims (1) to study the economic and social changes, (2) to study the factors affecting the economic and social changes, and (3) to study the direction of the economic and social changes in Nong Khai Province The quantitative and qualitative research. The sample group consisted of 400 people aged 18-60 in Nong Khai Province, and the target group consisted of 10 government and private sector representatives. The research was quantitative and qualitative. The statistics used were frequency distribution and

percentage of the respondents. The analysis was presented in tables using the mean and standard deviation. The multiple regression analysis was performed using the sequential variable selection method, discussion of the results, and descriptive data analysis.

The research results found that: (1) the overall economic and social changes in Nong Khai Province were at a moderate level ($\bar{x}=3.01$ S.D. =0.75), (2) Factors that significantly affected economic and social changes in Nong Khai Province at a statistical level of .05 were internal factors (X2), external factors (X1), and international factors (X4), with coefficients of predictors in raw scores (b) of .240, .193, and .003, respectively. (3) It is necessary to have a policy for systematic economic and social change planning that involves cooperation with all parties, supports diverse economic and social changes, develops policies and plans for economic and social change, and promotes economic and social change. It promotes the establishment of various funds in times of emergency and develops a comprehensive technology system for efficient and comprehensive services.

Keywords: Guidelines for Change, Economy, Society

บทนำ

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างชัดเจน นับตั้งแต่มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2504) เป็นการพัฒนาประเทศโดยเร่งรัดอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เน้นการผลิตเกษตรกรรม สมัยใหม่ (modern agriculture) โดยการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเครื่องจักรกลมาใช้ในการผลิต เพื่อการค่ามากขึ้นเปลี่ยน รูปแบบการผลิตเพื่อยังชีพเป็นการผลิตเพื่อการพาณิชย์ แข่งขันกับต่างประเทศมากขึ้น ชาวนาถูกผนวกเข้ากับทุนนิยม มีการผลิตที่ตอบสนองต่อระบบเศรษฐกิจทั้งภายในประเทศและกระแสความต้องการของตลาดโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539)

การพัฒนาประเทศที่เผชิญกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเกิดขึ้นในช่วง ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525 - พ.ศ.2529) ได้แก่ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2522 เกิดวิกฤตการณ์ “ราชาเงินทุน” ทำให้ตลาดเอกชนรายย่อยหมดตัว และเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ในปี พ.ศ. 2525 เกิดวิกฤตการณ์ราคาน้ำมัน ส่งผลให้เกิดอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ เนื่องจากกลุ่มโอเปคได้ขึ้นราคาน้ำมัน ปัญหาการขาดดุล บัญชีเดินสะพัดในระดับสูง ภาคเอกชนชบเซา ในที่สุดรัฐบาล พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ ต้องตัดสินใจลดค่าเงินบาทลง ทำให้แรงงานในเมืองใหญ่ ต้องเดินทางกลับชนบท หรือบ้านเกิดตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2534)

ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อสังคมไทยทั้งด้านครอบครัวสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องหาทางแก้ไขควบคู่ไปกับการปรับแนวทางการพัฒนาประเทศให้เหมาะสมกับสถานการณ์ รัฐบาล ได้เล็งเห็นความสำคัญและให้ความสนใจอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาชนบท ซึ่งการให้ความสำคัญกับการพัฒนาชนบทเป็นสิ่งจำเป็นอย่างเร่งด่วน ด้วยเหตุผลที่ว่าประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ประมาณร้อยละ 80 อาศัยอยู่ในชนบท ด้อยความเจริญ มีการศึกษาต่ำ มีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน และประสบปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ซึ่งปัญหาดังกล่าวล้วนแล้วแต่เป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขโดยรีบด่วนและกำหนดแนวทางที่เหมาะสมรัดกุม ตามสภาพปัญหาและ

ความต้องการของชุมชนและช่วงเวลาที่ผ่านมาที่ราคาข้าวตกต่ำ เกษตรกรจำนวนมากได้หันไปทำอาชีพอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้นหรือละทิ้งอาชีพเกษตรกรรมไปสู่ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น ภาวะที่เกิดขึ้นดังกล่าวนี้ นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างชัดเจน จนทำให้เกิดการศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ จึงเกิดโครงการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหา เช่น โครงการชลประทานหนองหวาย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น เป็นต้น (กาญจนา เหล่าโชคชัยกุล, 2552)

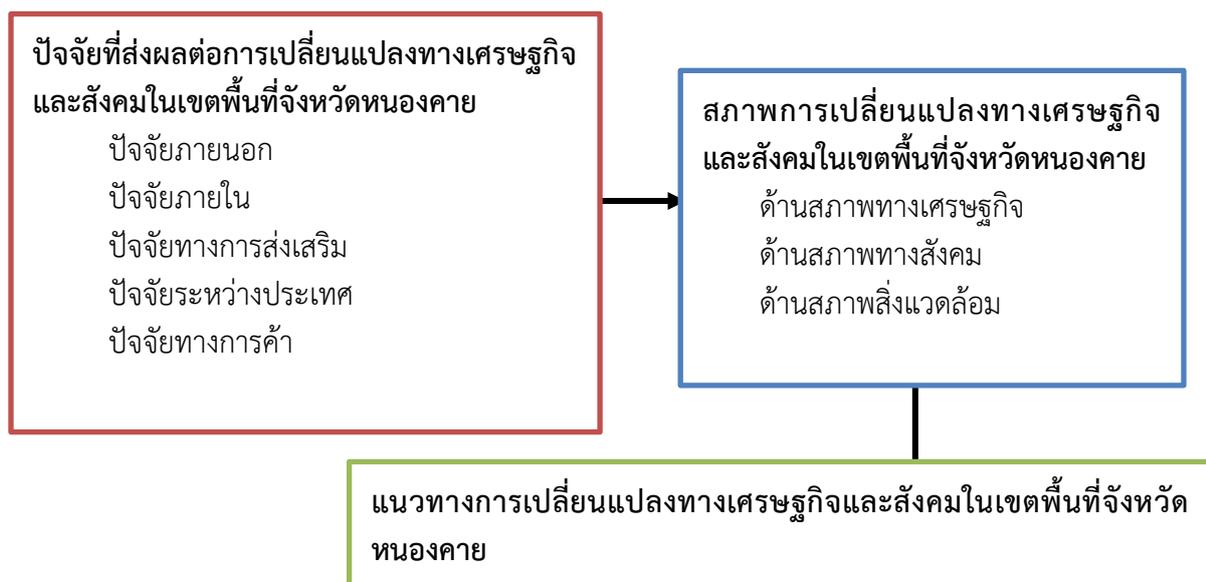
อย่างไรก็ตามในการวิจัยครั้งนี้ ได้เลือกพื้นที่จังหวัดหนองคาย เนื่องจากชาวบ้านได้เปลี่ยนอาชีพจากทำนา มาทำอาชีพผสมผสานมากกว่าพื้นที่อื่นและทำต่อเนื่องมายาวนาน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างชัดเจนและเป็นสถานเหมาะสม การวิจัยครั้งนี้สามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาการประกอบอาชีพและจะช่วยให้ประชาชนชุมชนได้สามารถเรียนรู้ อดีตเพื่อปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคตและจะเป็นอาชีพหลักที่มั่นคงประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษา “แนวทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย” ผู้วิจัย จึงสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยใช้วิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 – 60 ปี ในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย จำนวน 130,457 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18-60 ปี ในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย จำนวน 130,457 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการคำนวณตามสูตรของ (Taro Yamane, 1973) ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ตัวแทนภาครัฐและตัวแทนภาคเอกชน จำนวน 10 คน ได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยพิจารณาจากความสามารถในการให้ความรู้ และประสบการณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยดำเนินการดังนี้

แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย

3. ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) เขียนร่างแบบสอบถาม (3) นำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้อง (4) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขและผ่านการตรวจสอบแล้วไปทำการทดสอบกับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน จากนั้นนำมาทดสอบความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.804 จากนั้นนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อต้องการให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย

4. ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ (1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามากำหนดสร้างแบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย (3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วนำเสนอให้ที่ปรึกษาตรวจสอบและนำไปปฏิบัติในภาคสนามต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้ 1) ผู้วิจัยได้ทำหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และผู้ช่วยวิจัย โดยก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และวิธีการเก็บข้อมูลแก่กลุ่มตัวอย่าง 3) รับแบบสอบถามกลับคืน และตรวจสอบความถูกต้อง

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ผู้วิจัยประสานงาน ขออนุญาตกลุ่มเป้าหมายทางโทรศัพท์ แล้วเดินทางไปตามวันเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยแนะนำตนเอง แจงวัตถุประสงค์การสัมภาษณ์ แล้วดำเนินการสัมภาษณ์

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย ใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) การวิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ 3) การวิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ดังนี้ 1) วิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย จากเอกสาร หนังสือ ตำราที่เกี่ยวข้อง 2) วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

สรุปผลการวิจัย

1) สภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ผลการวิเคราะห์สภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย สามารถสรุปดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 สภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย

สภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านสภาพทางเศรษฐกิจ	3.04	0.62	ปานกลาง
ด้านสภาพทางสังคม	3.02	0.76	ปานกลาง
ด้านสภาพสิ่งแวดล้อม	3.05	0.78	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.01	0.75	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.01$ S.D.=0.75) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านสภาพสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.05$ S.D.=0.78) ด้านสภาพทางเศรษฐกิจ ($\bar{X}=3.04$ S.D.=0.62) และด้านสภาพทางสังคม ($\bar{X}=3.02$ S.D.=0.76) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ปัจจัยภายนอก	3.02	0.62	ปานกลาง
ปัจจัยภายใน	3.04	0.76	ปานกลาง
ปัจจัยทางการส่งเสริม	3.01	0.78	ปานกลาง
ปัจจัยระหว่างประเทศ	3.00	0.68	ปานกลาง
ปัจจัยทางการค้า	3.05	0.46	ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยรวม	3.06	0.70	ปานกลาง
--------------	------	------	---------

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.06$ S.D.=0.70) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ปัจจัยทางการค้า ($\bar{x} = 3.05$ S.D.=0.46) ปัจจัยภายใน ($\bar{x} = 3.04$ S.D.=0.76) ปัจจัยภายนอก ($\bar{x} = 3.02$ S.D.=0.62) ปัจจัยทางการส่งเสริม ($\bar{x} = 3.01$ S.D.=0.78) และปัจจัยระหว่างประเทศ ($\bar{x} = 3.00$ S.D.=0.68) ตามลำดับ

2) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย สามารถสรุปดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย (Multiple Regression analysis)

ลำดับตัวแปรที่ได้ รับการคัดเลือก	B	S.E.	Beta	t	P-value	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
ค่าคงที่	.313	.241	.452	.588	.000	.642	1.468
ปัจจัยภายนอก (X_1)	.193	.065	.223	2.982	.003*	.420	2.381
ปัจจัยภายใน (X_2)	.240	.052	.323	4.635	.000*	.485	2.062
ปัจจัยทางการส่งเสริม (X_3)	.012	.050	.012	.229	.819	.847	1.180
ปัจจัยระหว่างประเทศ (X_4)	.003	.027	.006	.115	.000*	.970	1.031
ปัจจัยทางการค้า (X_5)	.014	.048	.022	.284	.776	.405	2.467

$SE_{est} = \pm 4.1578$ $R = .902$; $R^2 = .902$; $Adj. R^2 = .902$; $F = 4.1680$; $p\text{-value} = 0.001$

* statistically significant at the .05 level.

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยภายใน (X_2) ปัจจัยภายนอก (X_1) และปัจจัยระหว่างประเทศ (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .240 .193 และ .003 ตามลำดับ และปัจจัยที่ไม่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย ได้แก่ ปัจจัยทางการส่งเสริม (X_3) และปัจจัยทางการค้า (X_5) ตามลำดับ ตัวแปรทั้ง 2 ร่วมพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย ได้ร้อยละ 90.2

3) แนวทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ผลการวิเคราะห์แนวทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย สามารถสรุปได้ ดังนี้

พบว่า : จำเป็นจะต้องมีนโยบายการจัดการจัดทำแผนทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นระบบให้มีการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่

หลากหลาย จัดทำนโยบายแผนพัฒนาทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม และมีการส่งเสริมทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมจัดตั้งกองทุนต่าง ๆ ไว้ในเวลาฉุกเฉินและมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีให้ครอบคลุมในการบริการแบบครบวงจรอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

สภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.01$ S.D.=0.75) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านสภาพสิ่งแวดล้อม ($\bar{x}=3.05$ S.D.=0.78) ด้านสภาพทางเศรษฐกิจ ($\bar{x}=3.04$ S.D.=0.62) และด้านสภาพทางสังคม ($\bar{x}=3.02$ S.D.=0.76) ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัย สุพัตรา รุ่งรัตน์ และคณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โควิด - 19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่าผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีการปรับตัว โดยการสวมหน้ากากอนามัย เพื่อไม่ให้รับเชื้อโควิด 19 ล้างมือด้วยสบู่ก่อนและหลังรับประทานอาหาร พกแอลกอฮอล์เจลบางครั้ง และเว้นระยะ เพื่อลดระยะเวลาการอยู่ในพื้นที่สาธารณะ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.06$ S.D.=0.70) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ปัจจัยทางการค้า ($\bar{x}=3.05$ S.D.=0.46) ปัจจัยภายใน ($\bar{x}=3.04$ S.D.=0.76) ปัจจัยภายนอก ($\bar{x}=3.02$ S.D.=0.62) ปัจจัยทางการส่งเสริม ($\bar{x}=3.01$ S.D.=0.78) และปัจจัยระหว่างประเทศ ($\bar{x}=3.00$ S.D.=0.68) ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัย นิตยระดี วงษ์สวัสดิ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการตัดถนนนครอินทร์ บริเวณส่วนต่อจากสะพานพระราม 5 บรรจบถนนกาญจนาภิเษก ผลการวิจัยพบว่า วิถีชีวิตของครัวเรือน ก่อนการตัดถนนนครอินทร์ ในช่วงปี พ.ศ. 2538-2544 ด้านเศรษฐกิจครัวเรือนมีอาชีพหลักทำการเกษตรกรรม มีรายได้จากการทำสวนผลไม้ รายจ่ายมีน้อย ต้นทุนการผลิตไม่สูง การผลิตแบบดั้งเดิมโดยภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ หนี้สินมีน้อย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสังคม มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ด้านสุขภาพ ครัวเรือนมีสุขภาพแข็งแรง การเจ็บป่วยมีบ้างแต่ไม่ใช่โรค ระบาดร้ายแรง ด้านแบบแผนการบริโภค ครัวเรือนชาวสวนมีวิถีชีวิตการกินอยู่อย่างเรียบง่าย โดยแหล่งอาหารมีอยู่ในสวน ครัวเรือนจะปรุงอาหารเอง ด้านการคมนาคมใช้เส้นทางน้ำเป็นหลัก ใช้เรือเป็นยานพาหนะ ด้านการเมืองการปกครอง มีผู้ใหญ่บ้านและกำนันคอยดูแลทุกข์สุขของครัวเรือน ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการเมืองการปกครอง ด้านวัฒนธรรมและประเพณี ครัวเรือนมีความเคร่งครัดในวัฒนธรรมประเพณี เข้าร่วมในกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาและประเพณีที่สำคัญ ด้านความขัดแย้งของคนในหมู่บ้านมีน้อยและได้รับการไกล่เกลี่ยจากผู้นำตามธรรมชาติ ด้านการช่วยเหลือ กันและกันของคนในหมู่บ้าน ครัวเรือนมีความสามัคคีกันมาก เป็นสังคมเครือญาติ ไม่มีระบบการจ้าง

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยภายใน (X2) ปัจจัยภายนอก (X1) และปัจจัยระหว่างประเทศ (X4) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .240 .193 และ .003 ตามลำดับ และปัจจัยที่ไม่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย ได้แก่ ปัจจัยทางการส่งเสริม (X3) และปัจจัยทางการค้า (X5) ตามลำดับ ตัวแปรทั้ง 2 รวมพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย ได้ร้อยละ 90.2 ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ทิตยาทร บุญแก้ว (2560) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มีต่อผลิตภาพการผลิต

โดยรวมในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นทั้งในด้านการผลิตและด้านการจ้างงาน โดยสัดส่วนผลผลิตและสัดส่วนการจ้างงานของภาคการเกษตรลดลงอย่างต่อเนื่อง เมื่อเทียบกับนอกภาคการเกษตร การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจนี้ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจ ส่งผลให้ผลิตภาพการผลิตโดยรวมของทั้งประเทศเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จำเป็นจะต้องมีนโยบายการจัดทำแผนทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นระบบ ให้มีการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย จัดทำนโยบายแผนพัฒนาทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม และมีการส่งเสริมทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมจัดตั้งกองทุนต่าง ๆ ไว้ในเวลาฉุกเฉินและมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีให้ครอบคลุมในการบริการแบบครบวงจรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ชากร เลิศนัทสิน (2557) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมืองที่มีผลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในสังคมไทย ในช่วงปีพ.ศ. 2531 - 2556 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่แสดงผ่านข้อมูลการศึกษาส่งผลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำในระดับความมั่งคั่งที่สูงสุด (ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95) ซึ่งแตกต่างจากข้อมูลการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและข้อมูลสาธารณสุขที่ส่งผลในระดับความมั่งคั่งที่ต่ำอย่างไรก็ตามเป็นข้อพิสูจน์สำคัญที่แสดงให้เห็นว่า การศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มมากขึ้นช่วยลดความเหลื่อมล้ำภายในสังคมไทย และเมื่อทำการวิเคราะห์ปัจจัยการเมือง จะพบว่า การดำเนินนโยบายของรัฐบาลทุกชุดในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคม

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย” สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

- 1) มีนโยบายการจัดทำแผนทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นระบบ
- 2) มีการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย
- 3) สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย
- 4) จัดทำนโยบายแผนพัฒนาทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม
- 5) มีการส่งเสริมทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม
- 6) ส่งเสริมจัดตั้งกองทุนต่าง ๆ ไว้ในเวลาฉุกเฉิน
- 7) มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีให้ครอบคลุม
- 8) การบริการแบบครบวงจรอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย” สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

1.1 ควรมีผลการวิจัยที่สะท้อนมุมมองของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ที่สามารถต่อยอดไปสู่การพัฒนาพื้นที่ให้เป็นศูนย์กลางเมืองเชื่อมต่อระหว่างประเทศได้ การตระหนักถึงผลของการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่การเฝ้าระวังทางสังคมและการวางกรอบ นโยบายในการป้องกันปัญหาสังคมที่อาจเกิดจากการพัฒนาได้

1.2 ควรปรับปรุงแนวทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในการนำไปปฏิบัติเพื่อเกิดความเหมาะสมทั้งนโยบายภาครัฐและความต้องการภาคเอกชน ตลอดจนความเหมาะสมของภาคประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยแนวทางการรักษารูปแบบ การพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมท้องถิ่นในพื้นที่อย่างยั่งยืน และศึกษาเปรียบเทียบกับพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ ที่มีชายแดนหรือมีพื้นที่ในบริบททางภูมิรัฐศาสตร์ที่ใกล้เคียงกัน

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการรักษารูปแบบ การพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมท้องถิ่นในพื้นที่อย่างยั่งยืน เพื่อเป็นฐานในการบูรณาการกับพื้นที่อื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2560). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window (พิมพ์ครั้งที่ 12)*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- ชาคร เลิศนิทัศน์. (2557). *การศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมืองที่มีผลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในสังคมไทย ในช่วงปีพ.ศ. 2531 – 2556*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทิตยาทร บุญแก้ว. (2560). *ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มีต่อผลิตภาพการผลิตโดยรวมในประเทศไทย*. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 14 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- นิตยระตี วงษ์สวัสดิ์. (2553). *การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการตัดถนนนครอินทร์ บริเวณส่วนต่อจากสะพานพระราม 5 บรรจบถนนกาญจนาภิเษก*. [รายงานการวิจัย]. วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2539). *การศึกษาวิถีชุมชน : รูปแบบและการปฏิบัติโครงการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2534). *ผลการดำเนินงานของคณะ ศสช.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุพัตรา รุ่งรัตน์, ชูลพีกอร์ มาโซ, และ ยุทธนา กาเต็ม. (2563). *ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โควิด - 19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา*. [รายงานการวิจัย]. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics an introductory analysis*. New York Harper & Row.